

POHJOLA SIOITUSOBLIGAATIO SUOMI III/2016 LAINAKOHTAISET EHDOT

Nämä Lainakohtaiset ehdot muodostavat yhdessä Pohjola Pankki Oyj:n 28.5.2015 päivätyn ja julkaistun sekä 6.7.2015, 5.8.2015, 23.10.2015, 28.10.2015, 2.12.2015, 4.2.2016 ja 23.2.2016 täydennetyn joukkovelkakirjaohjelman ohjelmaesitteen ("Ohjelmaesite") ja siinä olevien Yleisten lainaehtojen kanssa tämän Lainan ehdot. Ohjelman Yleisiä lainaehtoja sovelletaan, mikäli Lainakohtaisissa ehdoissa ei ole toisin määrätty. Lainakohtaiset ehdot on laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja niitä tulee lukea yhdessä Ohjelmaesitteen ja sen mahdollisten täydennysten kanssa.

Ohjelmaesite ja sen täydennykset julkaistaan OP Ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat. Ohjelmaesite sekä Ohjelman alla liikkeeseen laskettavien yksittäisten Lainojen Lainakohtaiset ehdot ja niihin liittyvät muut asiakirjat ovat maksutta saatavissa merkintäpaikoissa kunkin konttorin aukioloaikana sekä OP Ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat kaksi (2) Pankkipäivää ennen Lainan merkintäajan alkamista.

Saadakseen täydelliset tiedot Liikkeeseenlaskijasta ja tarjouksesta sijoittajan on tutustuttava sekä Ohjelmaesitteeseen ja sen mahdollisiin täydennyksiin että näihin Lainakohtaisiin ehtoihin. Tätä Lainaa koskeva tiivistelmä on liitetty näihin Lainakohtaisiin ehtoihin.

Lainakohtaisissa ehdoissa on merkitty termillä "alustava" ne kohdat, jotka vahvistetaan viimeistään liikkeeseenlaskupäivänä.

Pohjola Pankki Oyj laskee liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettun joukkovelkakirjalainan.

OSA I – YLEISET EHDOT

1. Lainan nimi:	Pohjola Sijoitusobligatio Suomi III/2016			
2. Liikkeeseenlaskija:	Pohjola Pankki Oyj			
3. Lainan pääjärjestäjä:	Pohjola Pankki Oyj			
4. Maksuasiamies:	Pohjola Pankki Oyj			
5. Laskenta-asiamies:	Pohjola Pankki Oyj			
6. Kohde-etuus/Kohde-etuuskori:	Osakekori, jossa seuraavat Osakkeet:			
i	Osake (i)	ISIN	Bloomberg Ticker	Yhtiön internet-sivut
1	TELIA CO AB	SE0000667925	TELIA SS Equity	www.teliacompany.com
2	METSO OYJ	FI0009007835	MEO1V FH Equity	www.metso.com
3	NESTE OYJ	FI0009013296	NESTE FH Equity	www.nesteoil.com
4	NOKIA OYJ	FI0009000681	NOKIA FH Equity	www.nokia.com
5	STORA ENSO OYJ-R	FI0009005961	STERV FH Equity	www.storaenso.com
6	CARGOTEC OYJ-B	FI0009013429	CGCBV FH Equity	www.cargotec.com
7	KEMIRA OYJ	FI0009004824	KRA1V FH Equity	www.kemira.com

8	KONECRANES OYJ	FI0009005870	KCR1V FH Equity	www.konecranes.com
9	NORDEA BANK AB	SE0000427361	NDA SS Equity	www.nordea.com
10	UPM-KYMMENE OYJ	FI0009005987	UPM1V FH Equity	www.upm.com
7. Valuutta:		Euro		
8. Lainan nimellisarvo:		6.591.000 euroa		
9. Velkakirjojen muoto:		Arvo-osuusmuotoinen		
10. Velkakirjojen määrä:		6.591		
11. Velkakirjojen nimellisarvo ja minimimerkintä:		1.000 euroa		
12. Merkintäaika:		14.3.2016 – 22.4.2016		
13. Liikkeeseenlaskupäivä:		27.4.2016		
14. Laina-aika:		27.4.2016 – 15.5.2020		
15. Takaisinmaksupäivä:		15.5.2020. Mikäli Takaisinmaksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy Takaisinmaksupäivä seuraavaan Pankkipäivään. Maksuajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.		
16. Takaisinmaksettava määrä:		Nimellisarvo		
Kohde-etuus/Kohde-etuuskori:		Kohdassa 6. ilmoitettu Osakekori		
Nimellisarvo:		6.591.000 euroa		
Palautuskerroin:		Ei sovelleta		
Paino:		Ei sovelleta		
Irtautumispiste:		Ei sovelleta		
Kiinnityspiste:		Ei sovelleta		
Palautusosuus:		Ei sovelleta		
Valuuttakurssikerroin:		Ei sovelleta		
FX Loppuarvo:		Ei sovelleta		
FX Loppuarvon määräytymispäivä(t) FX Loppuarvon laskentaa varten:		Ei sovelleta		

FX Alkuarvo:	Ei sovelleta
FX Alkuarvon määräytymispäivä(t) FX Alkuarvon laskentaa varten:	Ei sovelleta
Tuotto:	Ei sovelleta
Loppuarvo:	Ei sovelleta
Loppuarvon määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Arvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Havaintopäivä(t):	Ei sovelleta
Päätymispäivä:	Ei sovelleta
Tarkastelupäivä(t):	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Alkuarvo:	Ei sovelleta
Alkuarvon määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Arvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Havaintopäivä(t):	Ei sovelleta
Lähtöpäivä:	Ei sovelleta
Tarkastelupäivä(t):	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Barrier:	Ei sovelleta
Tuottoraja:	Ei sovelleta
Kerroin:	Ei sovelleta
Vähimmäispalautuskerroin:	Ei sovelleta
Viitekorko:	Ei sovelleta
Viitekoron määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta

Toteutuskorko:	Ei sovelleta
Enimmäispalautuskerroin:	Ei sovelleta
17. Takaisinmaksutapa:	Yhdessä erässä Takaisinmaksupäivänä
18. Lainaan soveltuvat Tuottokomponentit:	Hyvitys
Kohde-etuus/Kohde-etuuskori:	Kohdassa 6. ilmoitettu Osakekori
19. Koron määräytymisperuste:	Ei sovelleta
20. Hyvityksen määräytymisperuste:	
Osakesidonnainen Laina:	
Laskennallinen Pääoma:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Laskennallinen Pääoma1:</i> Nimellisarvo
Nimellisarvo:	6.591.000 euroa
Pääomakerroin:	Ei sovelleta
Tuottokerroin:	1,50
Vähimmäistuotto:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Vähimmäistuotto1:</i> Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo <i>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Vähimmäistuotto1:</i> 0 %
Vähimmäistuoton Määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Lukituskerroin:	Ei sovelleta
Lukitustaso _(j) :	Ei sovelleta
Kohde-etuuden Arvonmuutos:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Tuottokaava6:</i> Min[Enimmäistuotto; $(\sum_{i=1}^N \text{Paino}_i \times \text{Tuotto}_i) -$

	<p>Tuottoraja] [\times Kerroin]</p> <p><i>Selitys:</i> Kohde-etuuden Arvonmuutos on Korikomponenttien(i) painotettujen Tuottojen summa vähennettynä Tuottorajalla, kuitenkin enintään Enimmäistuotto [kerrottuna ennalta määrättyllä Kertoimella]</p> <p><u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottokaa-va6:</u></p> <p>Min $\left[40 \% ; \left(\sum_{i=1}^{10} \frac{1}{10} \times \text{Tuotto}_i \right) - 0 \% \right]$</p> <p><i>Selitys:</i> Kohde-etuuden Arvonmuutos on Korikomponenttien(i) painotettujen Tuottojen summa vähennettynä Tuottorajalla, kuitenkin enintään Enimmäistuotto</p>																																	
Paino:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>i</th> <th>Osake (i)</th> <th>Paino (w_i)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Telia Co Ab</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Metso Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Neste Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Nokia Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Stora Enso Oyj-R</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Cargotec Oyj-B</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Kemira Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>Konecranes Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>Nordea Bank Abp</td> <td>1/10</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>UPM-Kymmene Oyj</td> <td>1/10</td> </tr> </tbody> </table>	i	Osake (i)	Paino (w _i)	1	Telia Co Ab	1/10	2	Metso Oyj	1/10	3	Neste Oyj	1/10	4	Nokia Oyj	1/10	5	Stora Enso Oyj-R	1/10	6	Cargotec Oyj-B	1/10	7	Kemira Oyj	1/10	8	Konecranes Oyj	1/10	9	Nordea Bank Abp	1/10	10	UPM-Kymmene Oyj	1/10
i	Osake (i)	Paino (w _i)																																
1	Telia Co Ab	1/10																																
2	Metso Oyj	1/10																																
3	Neste Oyj	1/10																																
4	Nokia Oyj	1/10																																
5	Stora Enso Oyj-R	1/10																																
6	Cargotec Oyj-B	1/10																																
7	Kemira Oyj	1/10																																
8	Konecranes Oyj	1/10																																
9	Nordea Bank Abp	1/10																																
10	UPM-Kymmene Oyj	1/10																																
Enimmäistuotto:	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Enimmäistuotto1:</u></p> <p>Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo</p> <p><u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Enimmäistuotto1:</u></p> <p>40 %</p>																																	
Kerroin Enimmäistuoton laskentaa varten:	Ei sovelleta																																	
Tuotto:	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuotto4:</u></p> <p>$\left(\frac{\text{Loppuarvo}_i}{\text{Alkuarvo}_i} - 1 \right)$</p>																																	
Loppuarvo:	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Loppuarvo1:</u></p> <p>Loppuarvon määräytymispäivän/-päivien virallinen päätös-</p>																																	

	<p>arvo</p> <p><u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Loppuarvo1:</u></p> <p>Loppuarvon määräytymispäivän virallinen päätösarvo</p>
Loppuarvon määräytymispäivä(t):	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen kohdan "Määritelmät" mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Loppuarvon Määräytymispäivä:</u></p> <p>Päätymispäivä</p>
Arvostuspäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Havaintopäivät(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Päätymispäivä Loppuarvon määräytymispäivää varten:	27.4.2020
Tarkastelupäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Alkuarvo:	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Alkuarvo2:</u></p> <p>Alkuarvon määräytymispäivän/-päivien virallinen päätösarvo</p> <p><u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Alkuarvo2:</u></p> <p>Alkuarvon määräytymispäivän virallinen päätösarvo</p>
Alkuarvon määräytymispäivä(t):	<p><u>Ohjelman yleisten lainaehtojen kohdan "Määritelmät" mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Alkuarvon Määräytymispäivä:</u></p> <p>Lähtöpäivä</p>
Arvostuspäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Havaintopäivät(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Lähtöpäivä Alkuarvon määräytymispäivää varten:	27.4.2016

vää varten:	
Tarkastelupäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Tuottoraja:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Tuottoraja1:</i> Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo <i>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottoraja1:</i> 0 %
Kerroin Tuottorajan laskentaa varten:	Ei sovelleta
Valuuttakurssikerroin:	<i>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Valuuttakurssikerroin1:</i> Valuuttakurssikerroin = 1
FX Loppuarvo:	Ei sovelleta
FX Loppuarvon määräytymispäivä(t) FX Loppuarvon laskentaa varten:	Ei sovelleta
FX Alkuarvo:	Ei sovelleta
FX Alkuarvon määräytymispäivä(t) FX Alkuarvon laskentaa varten:	Ei sovelleta
21. Hyvityksen maksupäivä(t):	15.5.2020 Mikäli Hyvityksen maksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy kyseinen Hyvityksen maksupäivä seuraavaan Pankkipäivään. Hyvityksen maksupäivän siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.
22. Pankkipäivä:	Helsinki ja TARGET
23. Pankkipäiväolettama :	Seuraava
24. Lainan etuoikeusasema:	Ohjelman yleisten lainaehtojen kohdan 4.5 mukainen Joukkovelkakirjalaina
25. Liikkeeseenlaskijan oikeus enneaikaiseen	Kyllä, sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa

takaisinmaksuun:	4.11
26. Arvo-osuuden omistajan oikeus vaatia ennenaikaista takaisinmaksua:	Ei
27. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumenttiin kohdistuneen Lainmuutoksen perusteella ("Suojausinstrumenttiin kohdistunut lainmuutos")	Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.12 soveltuu
28. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvien kulujen kasvun perusteella ("Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuva kulujen kasvu")	Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.13 soveltuu
29. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön perusteella ("Suojausinstrumentissa tapahtunut häiriö"):	Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.14 soveltuu
30. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan takaisinostoon:	Kyllä, sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa 4.18
31. Ehto Lainan liikkeeseenlaskun toteuttamiselle:	<p>Pohjolalla on oikeus peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku, mikäli merkintöjen määrä jää alle 3.000.000 euron.</p> <p>Pohjola peruuttaa Lainan liikkeeseenlaskun, mikäli Tuotto-kerroin jää alle 1,25.</p> <p>Pohjola pidättää itsellään oikeuden peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku kokonaan tai osittain viimeistään Liikkeeseenlaskupäivänä, mikäli Pohjolan mielestä kansallisissa tai kansainvälisissä taloudellisissa tai poliittisissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, joka voisi haitata tai vaikeuttaa Lainan liikkeeseenlaskun toteuttamista.</p>
32. Lainehtojen lopullinen vahvistaminen:	Sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa 4.20
33. Tiedot Kohde-etuuden arvokehityksestä ja volatiliteetista:	Tiedot Hyvityksen perusteena olevan Kohde-etuuden arvokehityksestä saa internet-osoitteesta www.op.fi/joukkolainat .

OSA II – ERITYISET EHDOT

Osakesidonnaiset Lainat

1. Markkinahäiriö: Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 2 soveltuu
2. Lähtö-/Arvostus-/Päätymis-/Tarkastelu-/Havainto- Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 3 soveltuu

/Keskiarvostuspäivän siirtyminen:

3. Korjaus Osakkeen arvoon:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 4 soveltuu

4. Osakkeeseen tai sen liikkeeseenlaskeneeseen yhtiöön kohdistuva mukauttamistoimenpide:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 5 soveltuu

5. Erityinen enneaikainen takaisinmaksu:

a) Kohde-etuuden korvaamisen tai laskennan korjauksen kohtuuttomuus

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 6 a) soveltuu

b) Lainan rakenteesta johtuva enneaikainen takaisinmaksu

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohtaa 6 b) ei sovelleta

6. Arvopaperipörssi:

i	Osake (i)	Arvopaperipörssi
1	TELIA CO AB	Nasdaq Stockholm AB
2	METSO OYJ	Nasdaq Helsinki Oy
3	NESTE OYJ	Nasdaq Helsinki Oy
4	NOKIA OYJ	Nasdaq Helsinki Oy
5	STORA ENSO OYJ-R	Nasdaq Helsinki Oy
6	CARGOTEC OYJ-B	Nasdaq Helsinki Oy
7	KEMIRA OYJ	Nasdaq Helsinki Oy
8	KONECRANES OYJ	Nasdaq Helsinki Oy
9	NORDEA BANK AB	Nasdaq Stockholm AB
10	UPM-KYMMENE OYJ	Nasdaq Helsinki Oy

7. Kohde-etuutta koskevien tietojen saatavuus ja erityisehdot:

i	Osake (i)	Yhtiön internet-sivut
1	TELIA CO AB	www.teliacompany.com
2	METSO OYJ	www.metso.com
3	NESTE OYJ	www.nesteoil.com
4	NOKIA OYJ	www.nokia.com
5	STORA ENSO OYJ-R	www.storaenso.com
6	CARGOTEC OYJ-B	www.cargotec.com
7	KEMIRA OYJ	www.kemira.com
8	KONECRANES OYJ	www.konecranes.com
9	NORDEA BANK AB	www.nordea.com
10	UPM-KYMMENE OYJ	www.upm.com

OSA III – MUUT EHDOT

Tiedot liikkeeseenlaskusta

1. Päätökset ja valtuudet, joiden nojalla Laina lasketaan liikkeeseen: Pohjolan hallituksen 23.12.2015 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 7.3.2016.
2. Liikkeeseenlaskuun osallistuvien intressit ja eturistiriidat: Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho, on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaskijan asemaan, mikä saattaa aiheuttaa eturistiriitatilanteen esimerkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeeseenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään.
- Mahdollisissa eturistiriitatilanteissa Pohjola Pankki toimii hyvän tavan mukaisesti.
3. Liikkeeseenlaskun luonne: Yksittäinen laina
4. Merkintäpaikat: Merkintäpaikkoina toimivat OP Osuuskunnan jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit sekä Pohjola Pankki Oyj:n Pohjola Markets. Merkintäpaikkana toimii myös OP Ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla osuuspankin verkkopalvelusopimus.
5. Merkintäoikeudet: Merkintäoikeutta ei ole rajattu.
6. Merkintä-/säilytyspalkkio: Merkintäpalkkiota ei ole.
- Arvo-osuuksien säilytyksestä veloitetaan kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukainen säilytyspalkkio.
7. Arvo-osuuksien kirjaaminen: Arvo-osuudet kirjataan merkitsijän ilmoittamalle arvo-osuustilille viimeistään viidentenä (5.) Liikkeeseenlaskupäivän jälkeisenä Pankkipäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja -tileistä annettujen lakien ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen ja näiden sääntöjen perusteella tehtyjen päätösten mukaisesti.
8. Emissiokurssi: Vaihtuva, noin 115. Enintään 115.
9. Merkinnän maksu: Kokonaisuudessaan merkittäessä
10. Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio: Lainalle maksettava lopullinen efektiivinen vuotuinen tuotto riippuu mahdollisesta Hyvityksestä, joten sitä ei ole mahdollista laskea etukäteen.
- Jos Laina pidetään Takaisinmaksupäivään asti eikä maksettavaa Hyvitystä muodostu, on Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto ylikurssin vuoksi negatiivinen (-3,39 %).
- Lainan kassavirtojen painotettu keskimääräinen takaisinmaksuaika eli Macaulayn duraatio on 4 vuotta 18 päivää.
11. Merkintäsitoumukset: Ei
12. Kiintiöt tarjouksen toteuttamisessa kahden tai useamman valtion alueella: Ei sovellu

13. Arvio Liikkeeseenlaskijalle kertyvän pääoman määrästä: Liikkeeseenlaskijalle kertyy arviolta 100 % merkitystä nimellis- arvosta liikkeeseenlaskuun liittyvien palkkioiden ja kulujen jälkeen.
14. Strukturointikustannus ja pääoman suunniteltu käyttötapa: Strukturointikustannus on noin 3,20 prosenttia, joka vastaa noin 0,78 prosentin vuotuista kustannusta, mikäli sijoitus pidetään eräpäivään asti, eikä Lainassa ole tapahtunut ennen aikaista takaisinmaksua. Lisäksi strukturointikustannuksen suuruus perustuu sille oletukselle, että Lainan emissiokurssi on 115. Kustannus sisältyy merkintähintaan, eli sitä ei vähennetä eräpäivänä maksettavasta tuotosta taikka eräpäivänä palautettavasta Takaisinmaksettavasta määrästä. Strukturointikustannus määritellään lainakohtaisesti ja se perustuu Lainan sisältämien korko- ja johdannaissijoitusten arvoille arvostuspäivänä 7.3.2016. Strukturointikustannus sisältää kaikki liikkeeseenlaskijalle Lainasta aiheutuvat kulut, kuten liikkeeseenlasku-, lisenssi-, materiaali ja markkinointi-, selvitys- ja säilytyskustannukset. Liikkeeseenlaskija ei peri lainasta erillistä merkintäpalkkiota.
- Laina on osa Liikkeeseenlaskijan varainhankintaa.
15. Arvo-osuusjärjestelmä ja rekisterinpitäjä: Euroclear Finland Oy:n OM-järjestelmä
16. Lainan ISIN-koodi: FI4000198080
17. Pörssilistaus ja arvio sen alkamisesta: Kyllä, Lainalle tullaan hakemaan listalle NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä kolmen (3) kuukauden kuluessa Lainan liikkeeseenlaskusta, mikäli Lainan liikkeeseenlaskettu määrä on vähintään pörssin sääntöjen mukainen vähimmäismäärä.
18. Jälkimarkkinat: OP Osuuskunnan jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttoreissa otetaan vastaan Lainaa koskevia osto- ja myyntitarjouksia.
18. Suostumus arvopaperien edelleenmyyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen: Ei
19. Tarjousaika arvopaperien edelleenmyyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen: Ei sovelleta
20. Suostumukselle asetetut ehdot: Ei sovelleta
21. Rahoituksenvälittäjä(t): Ei sovelleta
22. Ilmoitukset: Lainaa koskevat ilmoitukset ja kutsut saatetaan Arvo-osuuden omistajien tietoon internet-osoitteessa www.op.fi/joukkolainat.

Helsingissä, 25. päivänä huhtikuuta 2016

POHJOLA PANKKI OYJ

LAINAKOHTAISTEN EHTOJEN LIITE – LIIKKEESEENLASKUN TIIVISTELMÄ

Jakso A – Johdanto ja varoitukset		
A.1.	Varoitus	<p>Tämä tiivistelmä on Ohjelmaesitteen johdanto.</p> <p>Sijoittajan tulee perustaa sijoituspäätöksensä Ohjelmaesitteeseen kokonaisuutena.</p> <p>Jos Ohjelmaesitteeseen sisältyviä tietoja koskeva kanne pannaan vireille Suomen ulkopuolella, kantaja voi Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansallisen lainsäädännön nojalla joutua ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa vastaamaan Ohjelmaesitteen käännskustannuksista.¹ Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole aikomusta laskea lainoja liikkeeseen Suomen ulkopuolella tämän Ohjelmaesitteen alla.</p> <p>Ohjelmaesitteestä vastuulliset henkilöt voidaan asettaa siviilioikeudelliseen vastuuseen tiivistelmästä vain, jos tiivistelmä on harhaanjohtava, epätarkka tai epäjohdonmukainen Ohjelmaesitteen muihin osiin nähden, tai jos siinä ei anneta yhdessä Ohjelmaesitteen muiden osien kanssa keskeisiä tietoja sijoittajien auttamiseksi, kun he harkitsevat sijoittamista tämän Ohjelmaesitteen alla liikkeeseen laskettavaan arvopapereihin.</p>
A.2.	Suostumus	Ei sovellu

Jakso B – Liikkeeseenlaskija		
B.1.	Toiminimi	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Liikkeeseenlaskijan toiminimi on Pohjola Pankki Oyj (jäljempänä "Pankki", "Pohjola", "Laskenta-asiamies" tai "Liikkeeseenlaskija")</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>OP-Pohjola-ryhmän uusi nimi OP Ryhmä otettiin käyttöön 1.1.2015 alkaen. Samassa yhteydessä Keskusyhteisö OP-Pohjola osk:n nimi muutettiin OP Osuuskunnaksi.</p>
B.2.	Kotipaikka ja muita tietoja	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Pohjola Pankki Oyj on julkinen osakeyhtiö ja finanssipalveluyritys, jonka kotipaikka on Helsinki ja johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Pankki merkittiin Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin 14.7.1903 ja sen yritys- ja yhteisötunnus on 0199920-7. Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitopalvelua. Osoite on Teollisuuskatu 1b, 00500 Helsinki, Suomi. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.</p> <p>OP Ryhmä:</p>

¹ Tiivistelmän käännsvelvollisuus koskee tilannetta, jossa Pankki tarjoaa Ohjelmaesitteen alla liikkeeseen laskettavia Lainoja jossakin muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Tällaisessa tilanteessa Pankilla ei ole velvollisuutta kääntää kuin tämä esitteen tiivistelmä kyseisen jäsenvaltion kielelle. Mahdollisissa oikeudenkäynneissä kyseisessä jäsenvaltiossa voi tuomioistuimn velvoittaa kantajan kääntämään Ohjelmaesitteen kokonaisuudessaan maan viralliselle kielelle. Käännsvelvollisuus ei koske Suomessa nostettavaa kannetta.

		<p>OP Ryhmä muodostuu yhteenliittymästä ja muusta OP Ryhmästä. Yhteenliittymä on Yhteenliittymälaisissa säännelty kokonaisuus. OP Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunta on merkitty kaupparekisteriin 23.5.1997. OP Osuuskunnan yritys- ja yhteisötunnus on 0242522-1. Yhtiön rekisteröity osoite on OP Osuuskunta, Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki ja puhelinnumero 010 252 010. OP Ryhmään sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.</p>
B.4.b	Tiedossa olevat suuntaukset	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Liikkeeseenlaskijaan ja sen toimialaan vaikuttavat keskeiset suuntaukset ovat eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla vallitsevia yleisiä olosuhteita, kuten vallitseva matala korkotaso ja pankkisääntelyn kiristyminen.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>OP Ryhmään ja sen toimialaan vaikuttavat keskeiset suuntaukset ovat eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla vallitsevia yleisiä olosuhteita, kuten vallitseva matala korkotaso ja pankkisääntelyn kiristyminen.</p>
B.5.	Konserni	<p>Pohjola Pankki Oyj julkaisi 22.10.2015 pörssitiedotteen, jonka mukaan Pohjola Pankki Oyj:n 22.10.2015 pidetty ylimääräinen yhtiökokous on hyväksynyt jakautumissuunnitelman, jonka rekisteröimisestä kaupparekisteriin tiedotettiin 2.7.2015. Jakautuminen on osa uuden, asiakkaiden omistaman OP Ryhmän rakentamista.</p> <p>Jakautumissuunnitelman taustalla on liiketoiminnallisen tehokkuuden lisääminen, konsernirakenteen selkiyttäminen ja hallinnon yksinkertaistaminen. Osittaisjakautumisessa Pohjola Pankki Oyj:lle jäävät sen harjoittamat keskuspankki- ja yritys pankkiliiketoiminta, pankkiiriliike sekä vahinkovakuutustoiminta. Pohjola Pankki Oyj:n kaikki muu liiketoiminta siirretään osittaisjakautumisessa perustettavalle uudelle yhtiölle. Uudelle yhtiölle siirtyvä liiketoiminta käsittää muun muassa varainhoitoon, korttiliiketoimintaan ja kiinteistövarainhoitoon liittyvät toiminnot. Jakautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintipäivä on 30.12.2015.</p> <p>Jatkossakin OP Ryhmän pankkitoiminta kuuluu kokonaisuudessaan keskinäisen vastuun piiriin. Keskinäinen vastuu OP Ryhmässä perustuu talletuspankkien yhteenliittymästä annettuun lakiin (599/2010), jonka mukaan ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskenään vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.</p> <p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Pohjola Pankki Oyj on OP Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP Ryhmään. OP Ryhmä muodostuu noin 180 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimiva Pohjola Pankki Oyj kuuluu talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (jäljempänä Yhteenliittymälaki) tarkoitettuun yhteenliittymään, johon kuuluvat myös yhteenliittymän keskusyhteisö (OP Osuuskunta), OP-Palvelut Oy, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet.</p>

		<p>OP Ryhmä:</p> <p>OP Ryhmä muodostuu noin 180 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimiva Pohjola Pankki Oyj kuuluu talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (jäljempänä Yhteenliittymälaki) tarkoitettuun yhteenliittymään, johon kuuluvat myös yhteenliittymän keskusyhteisö (OP Osuuskunta), OP-Palvelut Oy, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet.</p> <p>OP Ryhmän rakenne 31.3.2015:</p>
B.9.	Tulosennuste	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Vuoden 2016 näkymät: Pohjola-konsernin tuloksen ennen veroja vuonna 2016 odotetaan jäävän pienemmäksi kuin jatkuvien toimintojen tulos vuonna 2015. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liiketoiminnan kasvuvauhtiin, saamisten arvonalentumisiin, korko- ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen, suurvahinkojen vaikutuksesta korvausmenoon sekä vakuutusvelan diskonttaamisessa käytettyyn diskonttokoron tasoon.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>Vuoden 2016 näkymät: OP Ryhmän vuoden 2016 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan samantasoisesti kuin vuonna 2015. Tulosarvion merkittä-</p>

		vimmät epävarmuustekijät liittyvät epäsuotuisiin korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin. Myös saamisten arvonalentumisten kehitykseen liittyy epävarmuutta.																																																																																																			
B.10.	Tilintarkastuskertomuksien huomautukset	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Ei sovellu. Tilintarkastuskertomuksissa ei ole esitetty huomautuksia.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>Ei sovellu. Tilintarkastuskertomuksissa ei ole esitetty huomautuksia.</p>																																																																																																			
B.12.	Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset	<p>Liikkeeseenlaskijan konsernin keskeisiä historiallisia tunnuslukuja:</p> <p>Pohjola-konsernin tuloslaskelma</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Milj. €</th> <th>1-12/ 2015</th> <th>1-12/ 2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Jatkuvat toiminnot</td> </tr> <tr> <td>Korkokate</td> <td>220</td> <td>257</td> </tr> <tr> <td>Saamisten arvonalentumiset</td> <td>29</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Korkokate arvonalentumisten jälkeen</td> <td>191</td> <td>231</td> </tr> <tr> <td>Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot</td> <td>646</td> <td>593</td> </tr> <tr> <td>Palkkiotuotot ja -kulut, netto</td> <td>37</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>Kaupankäynnin nettotuotot</td> <td>105</td> <td>77</td> </tr> <tr> <td>Sijoitustoiminnan nettotuotot</td> <td>75</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>Liiketoiminnan muut tuotot</td> <td>29</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Nettotuotot yhteensä</td> <td>1 082</td> <td>1 048</td> </tr> <tr> <td>Henkilöstökulut</td> <td>155</td> <td>163</td> </tr> <tr> <td>ICT-kulut</td> <td>92</td> <td>94</td> </tr> <tr> <td>Poistot</td> <td>49</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>Muut kulut</td> <td>161</td> <td>191</td> </tr> <tr> <td>Kulut yhteensä</td> <td>457</td> <td>500</td> </tr> <tr> <td>Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Tulos ennen veroja</td> <td>625</td> <td>548</td> </tr> <tr> <td>Tuloverot</td> <td>120</td> <td>107</td> </tr> <tr> <td>Tulos jatkuvista toiminnoista</td> <td>505</td> <td>441</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Lopetetut toiminnot</td> </tr> <tr> <td>Tulos lopetetuista toiminnoista</td> <td>22</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Tilikauden tulos</td> <td>527</td> <td>470</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Jakautuminen:</td> </tr> <tr> <td>Emoyhtiön omistajille</td> <td>517</td> <td>461</td> </tr> <tr> <td>Määräysvallattomille omistajille</td> <td>10</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Tilikauden tulos</td> <td>527</td> <td>470</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Pohjola-konsernin tase</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Milj. €</td> <td>31.12.2015</td> <td>31.12.2014</td> </tr> <tr> <td>Käteiset varat</td> <td>8 465</td> <td>3 774</td> </tr> <tr> <td>Saamiset luottolaitoksilta</td> <td>9 678</td> <td>10 257</td> </tr> <tr> <td>Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Milj. €	1-12/ 2015	1-12/ 2014	Jatkuvat toiminnot			Korkokate	220	257	Saamisten arvonalentumiset	29	25	Korkokate arvonalentumisten jälkeen	191	231	Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	646	593	Palkkiotuotot ja -kulut, netto	37	52	Kaupankäynnin nettotuotot	105	77	Sijoitustoiminnan nettotuotot	75	64	Liiketoiminnan muut tuotot	29	30	Nettotuotot yhteensä	1 082	1 048	Henkilöstökulut	155	163	ICT-kulut	92	94	Poistot	49	52	Muut kulut	161	191	Kulut yhteensä	457	500	Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	Tulos ennen veroja	625	548	Tuloverot	120	107	Tulos jatkuvista toiminnoista	505	441	Lopetetut toiminnot			Tulos lopetetuista toiminnoista	22	29	Tilikauden tulos	527	470	Jakautuminen:			Emoyhtiön omistajille	517	461	Määräysvallattomille omistajille	10	9	Tilikauden tulos	527	470	Pohjola-konsernin tase						Milj. €	31.12.2015	31.12.2014	Käteiset varat	8 465	3 774	Saamiset luottolaitoksilta	9 678	10 257	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Milj. €	1-12/ 2015	1-12/ 2014																																																																																																			
Jatkuvat toiminnot																																																																																																					
Korkokate	220	257																																																																																																			
Saamisten arvonalentumiset	29	25																																																																																																			
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	191	231																																																																																																			
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	646	593																																																																																																			
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	37	52																																																																																																			
Kaupankäynnin nettotuotot	105	77																																																																																																			
Sijoitustoiminnan nettotuotot	75	64																																																																																																			
Liiketoiminnan muut tuotot	29	30																																																																																																			
Nettotuotot yhteensä	1 082	1 048																																																																																																			
Henkilöstökulut	155	163																																																																																																			
ICT-kulut	92	94																																																																																																			
Poistot	49	52																																																																																																			
Muut kulut	161	191																																																																																																			
Kulut yhteensä	457	500																																																																																																			
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	0	0																																																																																																			
Tulos ennen veroja	625	548																																																																																																			
Tuloverot	120	107																																																																																																			
Tulos jatkuvista toiminnoista	505	441																																																																																																			
Lopetetut toiminnot																																																																																																					
Tulos lopetetuista toiminnoista	22	29																																																																																																			
Tilikauden tulos	527	470																																																																																																			
Jakautuminen:																																																																																																					
Emoyhtiön omistajille	517	461																																																																																																			
Määräysvallattomille omistajille	10	9																																																																																																			
Tilikauden tulos	527	470																																																																																																			
Pohjola-konsernin tase																																																																																																					
Milj. €	31.12.2015	31.12.2014																																																																																																			
Käteiset varat	8 465	3 774																																																																																																			
Saamiset luottolaitoksilta	9 678	10 257																																																																																																			
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat																																																																																																					

	Kaupankäynnin rahoitusvarat	852	360
	Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	0	0
	Johdannaissopimukset	5 727	5 946
	Saamiset asiakkailta	17 183	15 513
	Vahinkovakuutustoiminnan varat	4 124	3 854
	Sijoitusomaisuus	11 419	8 112
	Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	16	2
	Aineettomat hyödykkeet	781	786
	Aineelliset hyödykkeet	58	72
	Muut varat	1 317	1 789
	Verosaamiset	35	34
	Yhteensä	59 655	50 498
	Omistajille jaettavaksi luokitellut omaisuuserät		205
	Varat yhteensä	59 655	50 703
	Velat luottolaitoksille	5 209	5 241
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		
	Kaupankäynnin rahoitusvelat		4
	Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat		
	Johdannaissopimukset	5 646	5 889
	Velat asiakkaille	17 549	11 442
	Vahinkovakuutustoiminnan velat	3 160	2 972
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 475	17 587
	Varaukset ja muut velat	2 766	2 479
	Verovelat	370	391
	Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 737	1 084
	Yhteensä	55 914	47 090
	Omistajille jaettavaksi luokiteltuihin omaisuuseriin liittyvät velat		205
	Velat yhteensä	55 914	47 295
	Oma pääoma		
	Emoyhtiön omistajien osuus		
	Osakepääoma	428	428
	Käyvän arvon rahasto	120	231
	Muut rahastot	1 093	1 093
	Kertyneet voittovarot	1 996	1 564
	Omistajille jaettavaksi luokiteltuihin omaisuuseriin liittyvät oma pääoman erät		
	Määräysvallattomien omistajien osuus	105	92
	Oma pääoma yhteensä	3 741	3 408
	Velat ja oma pääoma yhteensä	59 655	50 703
	Pohjola-konsernin omat varat ja vakavaraisuus		
	Omat varat ja vakavaraisuus on esitetty EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR)		

mukaisesti.		
Milj. €	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	3 741	3 408
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	-365	-183
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-11	-17
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 364	3 209
Aineettomat hyödykkeet	-73	-195
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-20	-1
Suunniteltu voitonjako/hallituksen esittämä voitonjako	-155	-141
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös		-50
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-115	-122
Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) alijäämä		
Ydinpääoma (CET1)	3 001	2 700
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit		
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	192	219
Toissijaisen pääoman alijäämä		
Siirto ydinpääomaan		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	192	219
Ensisijainen pääoma (T1)	3 193	2 919
Debentuurilainat	1 207	663
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös		50
Siirto ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1)		
Toissijainen pääoma (T2)	1 207	713
Omat varat yhteensä	4 400	3 633
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski		
Valtio- ja keskuspankkivastuut	23	26
Luottolaitosvastuut	1 200	1 305
Yritysvastuut	12 301	11 831
Vähittäisvastuut	785	1 010
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset *	3 730	4 132
Muut **	506	931
Markkinariski	1 450	1 467
Operatiivinen riski	1 297	1 137
Yhteensä	21 292	21 839
Suhdeluvut, %		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,1	12,4
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,0	13,4
Vakavaraisuussuhde	20,7	16,6
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,1	12,6
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	14,1	12,6
Vakavaraisuussuhde	19,8	15,6
Basel I -lattia, milj. €		
Omat varat	4 400	3 633

	Basel I -lattian pääomavaatimus	1 583	1 441	
	Puskuri Basel I -lattiaan	2 817	2 192	
	* Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.			
	** Muiden vastuiden riskipainosta 31 miljoonaa euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.			
	Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Niistä on luettu omiin varoihin 70 prosenttia 31.12.2012 liikkeessä olleesta määrästä.			
	Realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomaan. Vertailuvuonna negatiiviset realisoitumattomat arvostukset luettiin ydinpääomaan ja positiiviset toissijaiseen pääomaan Finanssi- valvonnan kannanoton mukaisesti.			
	Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.			
	Pankin taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2015 jälkeen.			
	OP Ryhmän keskeisiä historiallisia tunnuslukuja:			
	OP Ryhmän tuloslaskelma			
	Milj. €	1–12/2015	1–12/2014	Muutos, %
	Korkotuotot	2 486	2 685	-7
	Korkokulut	1 460	1 642	-11
	Korkokate ennen arvonalentumisia	1 026	1 043	-2
	Saamisten arvonalentumiset	78	88	-12
	Korkokate arvonalentumisten jälkeen	948	955	-1
	Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	639	589	8
	Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	278	197	41
	Palkkiotuotot ja -kulut, netto	704	707	0
	Kaupankäynnin nettotuotot	107	88	20
	Sijoitustoiminnan nettotuotot	87	74	18
	Liiketoiminnan muut tuotot	46	52	-12
	Nettotuotot yhteensä	2 807	2 662	5
	Henkilöstökulut	781	741	5
	Muut hallintokulut	420	414	2
	Liiketoiminnan muut kulut	319	401	-20
	Kulut yhteensä	1 520	1 555	-2
	Palautukset omistaja-asiakkaille ja kertyneet asiakasbonukset	195	195	0
	Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	9	3	
	Kauden tulos ennen veroja	1 101	915	20
	Tuloverot	249	308	-19
	Kauden tulos	853	607	40
	Jakautuminen, milj. €			
	Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	845	599	41

	Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	8	8	
	Yhteensä	853	607	40
	OP Ryhmän tase			
	Milj. €	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
	Käteiset varat	8 581	3 888	
	Saamiset luottolaitoksilta	425	686	-38
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	928	427	
	Johdannaissopimukset	5 696	5 920	-4
	Saamiset asiakkailta	75 192	70 683	6
	Vahinkovakuutustoiminnan varat	4 067	3 797	7
	Henkivakuutustoiminnan varat	13 858	11 238	23
	Sijoitusomaisuus	12 423	9 500	31
	Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	93	56	66
	Aineettomat hyödykkeet	1 395	1 332	5
	Aineelliset hyödykkeet	843	781	8
	Muut varat	1 526	1 951	-22
	Verosaamiset	118	168	-30
	Varat yhteensä	125 145	110 427	13
	Velat luottolaitoksille	1 673	1 776	-6
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	4	-100
	Johdannaissopimukset	5 345	5 489	-3
	Velat asiakkaille	58 220	51 163	14
	Vahinkovakuutustoiminnan velat	3 159	2 972	6
	Henkivakuutustoiminnan velat	13 532	11 230	20
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	27 706	24 956	11
	Varaukset ja muut velat	3 625	3 447	5
	Verovelat	866	964	-10
	Lisäosuudet	106	192	-45
	Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 590	1 020	56
	Velat yhteensä	115 822	103 214	12
	Oma pääoma			
	OP Ryhmän omistajien osuus			
	Osake- ja osuuspääoma	2 656	1 709	55
	Osakepääoma	0	0	25
	Jäsenosuudet	154	148	4
	Tuotto-osuudet	2 502	1 561	60
	Käyvän arvon rahasto	242	425	-43
	Muut rahastot	2 085	1 996	4

		Kertyneet voittovarot	4 271	3 014	42
		Määräysvallattomien osuus	70	69	1
		Oma pääoma yhteensä	9 324	7 213	29
		Velat ja oma pääoma yhteensä	125 145	110 427	13
		OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus			
		Milj. €	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
		OP Ryhmän omat pääomat	9 324	7 213	29
		Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 547	1 072	44
		Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-76	-72	-6
		Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 356	-1 286	-5
		Tasoituserä	-220	-179	-23
		Suunniteltu voitonjako	-66	-22	
		Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-57	-79	28
		Arvonalehtumiset - odotetut tappiot alijäämä	-280	-313	11
		Ryhmittymän omat varat yhteensä	8 815	6 334	39
		Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	3 707	2 865	29
		Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	557	485	15
		Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	4 265	3 350	27
		Ryhmittymän vakavaraisuus	4 550	2 984	52
		Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	207	189	
		* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus.			
		** Riskipainotetut sitoumukset x 10,5 %.			
		*** Toimintapääoman minimi.			
		Uusien jäsenpankkien vaikutus ryhmittymän vakavaraisuussuhteeseen oli 0,5 prosenttiyksikköä.			
		OP Ryhmän kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.			
		OP Ryhmän taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2015 jälkeen.			
B.13.	Viimeaikaiset tapahtumat jotka voivat vaikuttaa maksukykyyn	Liikkeeseenlaskija:			
		Lukuun ottamatta edellä kohdassa B.12 mainittuja tapahtumia Liikkeeseenlaskijan tiedossa ei ole sellaisia Liikkeeseenlaskijaan liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka olisivat ratkaisevia arvioitaessa Liikkeeseenlaskijan maksukykyä.			
		OP Ryhmä:			
		Lukuun ottamatta edellä kohdassa B.12 mainittuja tapahtumia Liikkeeseenlaski-			

		<p>jan tiedossa ei ole sellaisia OP Ryhmään liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka olisivat ratkaisevia arvioitaessa OP Ryhmän maksukykyä.</p>
B.14.	Konsernin sisäinen riippuvuus	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Pohjola Pankki Oyj on OP Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP Ryhmään ja on tätä kautta riippuvainen ryhmästä. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain nojalla edellä kohdassa B.5 kuvatusti.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>OP Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain nojalla edellä kohdassa B.5 kuvatusti ja tätä kautta riippuvaisia toisistaan.</p>
B.15.	Päätoimialat	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitopalvelua. Muun liiketoimintansa lisäksi Pohjola toimii OP Ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä kansainvälisestä liiketoiminnasta.</p> <p>Pohjolalla on toimintaa Suomessa ja Baltian pankkitoiminta tarjoaa rahoitusyhtiötuotteita Virossa, Latviassa ja Liettussa. Latviassa ja Liettussa toimitaan Virossa rekisteröidyn Seesam Insurance AS:n sivuliikkeenä ja tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita.</p> <p>Vuonna 2013 pääkaupunkiseudulla toimintansa aloittaneen Omasairaala Oy:n liiketoimintaa on päätetty laajentaa avaamalla neljä uutta yksityissairaala Suomeen. Samalla se laajentaa toimintaansa uusille erikoisaloille ja työterveyteen. Valtakunnallista sairaalaverkostoa rakennetaan Pohjola-nimellä. Omasairaalan nimi muuttuu Pohjola Terveys Oy:ksi syksyllä 2015.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>OP Ryhmään kuuluvat yritykset harjoittavat pankki- ja vakuutustoimintaa ja sitä tukevaa toimintaa.</p>
B.16.	Omistus ja määräysvalta	<p>Liikkeeseenlaskija:</p> <p>OP Osuuskunnan toteuttaman ostotarjouksen seurauksena Pohjola Pankki Oyj:n A-osakkeet poistettiin Helsingin Pörssistä 30.9.2014.</p> <p>Pohjola Pankki Oyj:n osakkeet poistettiin arvo-osuusjärjestelmästä 28.11.2014 ja osakesarjat A ja K yhdistettiin yhdeksi osakelajiksi.</p> <p>Pohjola on OP Ryhmän keskusyhteisön OP Osuuskunnan täysin omistama ja merkittävin tytäryhtiö.</p> <p>OP Ryhmä:</p> <p>OP Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunta on osuuskunta, jonka jäsenenä voivat</p>

		olla osuuspankkilaissa tarkoitettut luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen osuuskunta on hyväksynyt. OP Osuuskunnan omistavat osuuspankit.																																
B.17.	Luottokelpoisuusluokitukset	<p>Liikkeeseenlaskija: Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset ovat seuraavat (31.3.2015):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Luokituslaitos</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Vakaat</td> </tr> <tr> <td>Fitch</td> <td>F1</td> <td>A+</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table> <p>OP Ryhmä: OP Ryhmän luottoluokitukset ovat seuraavat (31.3.2015):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Luokituslaitos</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Vakaat</td> </tr> <tr> <td>Fitch</td> <td>F1</td> <td>A+</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table> <p>Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP Ryhmälle että Pohjola Pankki Oyj:lle. OP Ryhmän taloudellinen asema vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.</p> <p>Pohjola Pankki Oyj on 30.11.2015 ilmoittanut Fitch Ratings Limitedille irtisanovansa yhtiön luottoluokituksia koskevan sopimuksen päättymään nykyisen sopimuskauden lopussa 31.12.2015.</p>	Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Vakaat	Fitch	F1	A+	Vakaat	Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Vakaat	Fitch	F1	A+	Vakaat
Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																															
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																															
Moody's	P-1	Aa3	Vakaat																															
Fitch	F1	A+	Vakaat																															
Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																															
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																															
Moody's	P-1	Aa3	Vakaat																															
Fitch	F1	A+	Vakaat																															
B.18	Kuvaus yhteisvastuun luonteesta ja soveltamisalasta	OP Ryhmään kuuluvat jäsenluottolaitokset ja keskusyhteisö ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt.																																
B.19	OP Ryhmästä annettavat tiedot	OP Ryhmän tiedot sisältyvät kuhunkin B-jakson osatekijään ja tämän lisäksi ryhmään liittyvät riskitekijät on kuvattu kohdassa D.2.																																

Jakso C - Arvopaperit		
C.1.	Tarjottavien ja/tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden tyyppit ja lajit	Arvopaperityyppi: Joukkovelkakirja Laji: Arvo-osuusmuotoinen Lainan tunnisteena oleva ISIN-koodi: FI4000198080
C.2.	Valuutta	Lainan valuutta on euro.

C.5.	Rajoitukset luovutettavuudessa	Ei sovellu. Velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa.
C.8.	Oikeudet, etuoikeusjärjestys ja rajoitukset	<p>Pohjola laskee tämän joukkovelkakirjalainaohjelman puitteissa liikkeeseen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti yksittäisiä yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja tai rajatulle sijoittajajoukolle tarkoitettuja private placement -tyyppisiä joukkovelkakirjalainoja (erillislainoja).</p> <p>Lainat voidaan laskea liikkeeseen debentuureina, joilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla tai joukkovelkakirjalainoina, joilla on sama etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla.</p> <p>Laina lasketaan liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettuna joukkovelkakirjalainana.</p>
C.9	Korko, tuotto, hyvitys, takaisinmaksu ja muita tietoja	<p>Osakesidonnaisessa rakenteessa sijoittajalle maksettava Hyvitys riippuu Kohde-etuuskorin arvomuutoksesta. Hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi Tuotto-kerroin. Hyvityksen laskenta perustuu Laskennalliseen Pääomaan. Hyvitys maksetaan kertasuorituksena Hyvityksen maksupäivänä. Hyvityksen maksamisen edellytys on, että Lainassa ei ole tapahtunut Ennenaikaista takaisinmaksua.</p> <p>Lainan kuolettamista koskevat järjestelyt, takaisinmaksumenettely mukaan luetuna:</p> <p>Lainan pääoma ja Hyvitys maksetaan Ohjelman Yleisten lainaehojen ja Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitettuna takaisinmaksu- ja Hyvityksen maksupäivänä voimassa olevien lakien ja EFi:n sääntöjen ja päätösten mukaisesti sille, jolle arvo-osuustilin tietojen mukaan on eräpäivänä ja/tai muuna maksupäivänä oikeus vastaanottaa suoritus.</p> <p>Velkapapereiden haltijoiden edustajan nimi: Ei sovellu. Velkapapereiden haltijalle ei nimetä edustajaa.</p>
C.10.	Tuoton johdannaisosio	<p>Mikäli sijoittaja myy Lainan ennen eräpäivää, hänellä saattaa olla esimerkiksi markkinakehitykseen liittyvä riski, minkä johdosta voi syntyä luovutustappiota.</p> <p>Mikäli Laina pidetään takaisinmaksupäivään asti eikä maksettavaa tuottoa muodostu, voi Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto olla ylikurssin vuoksi negatiivinen.</p> <p>Liikkeeseenlaskijalla on oikeus Lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun. Liikkeeseenlaskija maksaa tällöin takaisin nimellisarvon kokonaisuudessaan. Takaisinmaksettavalle määrälle ei kerry korkoa/Hyvitystä takaisinmaksupäivän jälkeiseltä ajalta. Liikkeeseenlaskija maksaa Arvo-osuuden omistajille mahdollisen Laskenta-asiamiehen hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän Lainan päättymishetken markkina-arvoisen tuoton, joka voi olla nolla. Lisäksi sijoittaja menettää mahdollisesti maksamansa ylikurssin.</p> <p>Jos Suojausinstrumentti joudutaan purkamaan Suojausinstrumenttiin kohdistuneen Lainmuutoksen, Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvan kulujen kasvun tai Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön perusteella, Liikkeeseenlaskija maksaa velkakirjojen haltijoille Lainan Suojausinstrumentin päättymishetkellä olevan markkina-arvon, joka voi olla yli tai alle Lainan nimellisarvon.</p>

		<p>Osakesidonnaisessa lainassa Lainan tuottoon vaikuttaa aina Kohde-etuuden kehitys valitun tuottorakenteen kautta siten, että Lainalle maksettavan Hyvityksen kertyminen voi lakata tai se on nolla.</p> <p>Valittu Vähimmäistuotto rajaa Lainan Hyvityksen tilanteessa, jossa Kohde-etuus kehittyy epäsuotuisasti tavoiteltuun tuottoon nähden. Vähimmäistuotto ei voi missään tilanteessa olla alle 0.</p> <p>Lainaan soveltuva Vähimmäistuotto:</p> <p>Vähimmäistuotto1: Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo</p> <p>Kohde-etuuden arvonmuutoksen laskennassa käytettävä Tuottokaava:</p> <p>Tuottokaava6</p> $\text{Min} \left[40 \% ; \left(\sum_{i=1}^{10} \frac{1}{10} \times \text{Tuotto}_i \right) - 0 \% \right]$
C.11.	Listaus ja kaupan käynti	Laina haetaan listattavaksi NASDAQ OMX Helsingin pörssilistalle, mikäli pörs-sin edellyttämä vähimmäismerkintämäärä täyttyy.
C.15.	Kohde-etuuksien arvon vaikutus sijoituksen arvoon (koskee vain johdannaisarvopapereita)	Lainan arvo määritellään käytetyn Kohde-etuuden ja valitun arvonkehitysrakenteen perusteella. Arvonkehitysrakennevaihtoehdot löytyvät kohdasta C.10. Lainan rakenne on sellainen, että sen lopullinen tuotto riippuu Tuottokertoimesta. Tuottokerroin on 1,50.
C.16.	Johdannaisarvopapereiden päättymispäivä tai eräpäivä	Jos Lainaan ei kohdistu ennenaikaista takaisinmaksua, päättymispäivä tai eräpäivä on sama kuin Lainan eräpäivä. Lainan eräpäivä on 15.5.2020.
C.17.	Arvopapereiden selvitys	Arvopapereiden selvitys tapahtuu voimassaolevien lakien ja Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitetun arvopaperikeskuksen sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Arvopapereiden selvitys tapahtuu EFi:ssä.
C.18.	Kuvaus siitä, miten johdannaisarvopaperista saadaan tuottoa	Tuoton määrä riippuu Kohde-etuuden arvonkehityksestä ja Lainaan sovellettavasta tuottorakenteesta. Tuottorakenteet ja arvonkehitysrakenteet löytyvät kohdista C.9 ja C.10.
C.19.	Kohde-etuuden toteutushinta tai lopullinen arvostushinta	Kohde-etuuden lopullinen arvostushinta vaikuttaa Lainan Takaisinmaksettavaan määrään. Lopullinen arvostushinta vahvistetaan Lainakohtaisissa ehdoissa. Kohde-etuuden lopullinen arvostushinta lasketaan Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitetun Arvopaperipörssin julkaiseman Päättymiskurssin perusteella.
C.20.	Kuvaus kohde-etuuden tyypistä ja siitä, mistä kohde-etuutta koskevia tietoja voi saada.	Kohde-etuus voi olla yksi tai useampia seuraavista: osake, osakeindeksi, rahasto, yhtiön luottoriski, inflaatio, valuuttakurssi, hyödyke tai indeksi. Lainan Kohde-etuuden tyyppi: osake Kohde-etuutta koskevia tietoja saa internetosoitteesta www.op.fi/joukkolainat .

Jakso D – Riskit		
D.2.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä liikkeeseenlaskijalle ominaisista riskeistä	<p><i>Pohjola Pankkiin liikkeeseenlaskijana, sen liiketoimintaan ja toimintaympäristöön sekä tämän Ohjelmaesitteen alla tarjottaviin Lainoihin liittyy riskejä, joista osa saattaa olla huomattavia. Alla oleva riskien tiivistelmä perustuu tämän Ohjelmaesitteen päivämääränä saatavilla olleisiin tietoihin ja saatavilla olleiden tietojen perusteella tehtyihin arvioihin, eikä riskien kuvaus siten ole välttämättä tyhjentävä. Mikäli jokin tai useammat alla kuvatut riskit toteutuvat, niillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus markkinoihin, joilla Pohjola-konserni ja OP Ryhmä toimii ja täten myös Pohjola-konsernin ja OP Ryhmän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.</i></p> <p>POHJOLA-KONSERNIN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ</p> <p>Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Toiminnan merkittävimmät riskit ovat luottoriski, markkinariskit ja likviditeettiriskit, vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit sekä kaikkeen liiketoimintaan liittyvät strategiset ja operatiiviset riskit.</p> <p>Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: Pohjola-konsernin toiminnan tuloksiin voivat vaikuttaa useat tekijät, joista tärkeimpiä ovat yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja ulkomailla, korkojen ja osakekurssien epävakaus ja muutokset valuuttakursseissa.</p> <p>Asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja luottokelpoisuus: Luottoriski on Pohjolan merkittävin riski. Pohjola-konsernin luottosalkusta mahdollisesti realisoituvien arvonalentumisten arviointi on vaikeaa. Se riippuu monesta tekijästä, kuten esimerkiksi yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisestä, asiakkaiden ja vastapuolien luottoluokitusten muutoksista, asiakkaiden luotonhoidosta tai maksukyvyyn muutoksista, vakuuksien realisointiarvoista, rakenteellisista ja teknologian muutoksista eri toimialoilla sekä ulkoisista tekijöistä, kuten lainsäädännön ja muun sääntelyn asettamista vaatimuksista.</p> <p>Maksuvalmius ja varainhankinta: Pohjola-konserni ei välttämättä kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan niiden erääntyessä tai rahoittamaan uudelleen erääntyviä velkoja ja täyttämään sitoumuksiaan luotonantajana jos se ei esimerkiksi kykene hankkimaan rahoitusta velkamarkkinoilla.</p> <p>Markkinariskit ja pääomamarkkinoiden hintakehitys: Pohjola-konsernin olennaisimmat markkinariskit ovat korko-, valuutta-, luottospread-, hyödyke-, osake- ja volatilitteettiriskit. Muutokset pääomamarkkinoilla vaikuttavat lähinnä vahinkovakuutustoiminnan sijoitusomaisuuden tuottoihin, kaupankäynnin nettotuottoihin, maksuvalmiusreservien tuottoihin ja hoidettavista varoista saataviin palkkiotuottoihin.</p> <p>Systemiriski: Kotimaan ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden keskinäisten riippuvuuksien johdosta, ulkomaisten tai kotimaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten taloudelliset ongelmat, saattavat aiheuttaa ongelmia myös muille finanssialalla toimiville yritysille.</p> <p>Kilpailu: Pankki-, vahinkovakuutus- ja varallisuudenhoitotoimialat ovat erittäin kilpailtuja niillä markkinoilla, joilla Pohjola-konserni toimii.</p> <p>Pohjolan strategiaan liittyviä riskitekijöitä: Pohjola-konsernin strategisena tavoitteena on olla täysin integroitunut finanssikonserni ja johtavassa asemassa yritys pankki-, vahinkovakuutus- ja varallisuudenhoitopalveluiden alalla Suomes-</p>

	<p>sa.</p> <p>Mahdollisiin yritysjärjestelyihin ja yhteistyösopimuksiin liittyviä riskejä: Pohjola-konserni saattaa jatkossa harkita strategisia yritysjärjestelyitä ja yhteistyösopimuksia. Ei voi olla varmuutta siitä, että Pohjola-konserni onnistuisi tällaisia hankkeita koskevien suunnitelmien toteuttamisessa tai että hankinnat ja niiden toteutus onnistuisivat odotusten mukaisesti.</p> <p>Vakavaraisuus: Pohjola-konsernin täytyy kulloinkin sovellettavien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset, mikä on myös sen toimiluvan edellytys. Pohjola-konsernin pääomarakenteen ja vakavaraisuussuhteen muutokset voivat vaikuttaa Pohjolan luottokelpoisuusluokituksiin sekä varainhankintaan ja sen kustannuksiin.</p> <p>Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä: Yhteensiittymälain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola ja OP Osuuskunta, ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista sitä kautta, että ne ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain ja keskusyhteisön sääntöjen mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista. Tällä voisi olla olennainen haitallinen vaikutus Pohjola-konsernin liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät tunnistetut operatiiviset riskit liittyvät järjestelmiin, liiketoiminnan prosesseihin, dokumentaation oikeellisuuteen sekä toiminnan resursointiin.</p> <p>Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa ja omaa pääomaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä. Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina- luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempana tuottona tai sijoitusten arvojen alentumisena.</p> <p>Ihmisen toiminnasta johtuvat katastrofit ja luonnonkatastrofit: Ihmisen toiminnasta johtuvien katastrofien tai luonnonkatastrofien perusteella tehty korvausvaatimukset voivat aiheuttaa huomattavaa kausikohtaista vaihtelua Vahinkovakuutuksen taloudellisessa tuloksessa. Vakuutettujen kohteiden arvonnousu, maantieteellinen keskittyminen ja inflaatiovaikutukset voivat lisätä katastrofien johdosta tehtyjen korvausvaatimusten suuruutta.</p> <p>Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä</p> <p>Sääntelyyn liittyviä riskejä: Pohjola-konserni toimii kattavasti säännellyllä toimialalla. Pohjola-konsernin on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuuta sekä voitonjakoa koskevan sääntelyn sekä osuuspankkilain ja yhteensiittymälain säännösten vaatimukset. Tietyt Pohjola-konsernissa tehtävät päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta.</p> <p>Oikeudellisia ja oikeudenkäyntiriskejä: Pohjolan asiakkaiden tai vastapuolten kanteet Pohjolaa vastaan voivat johtaa oikeusprosesseihin. Jos Pohjolan todetaan rikkoneen velvollisuuksiaan, se voi olla velvollinen maksamaan vahingonkorvausta. Tällaisella mahdollisella oikeudenkäynnillä voisi myös olla haitallinen vaikutus.</p>
--	--

	<p>tus Pohjolan maineeseen sen asiakkaiden ja vastapuolten näkökulmasta.</p> <p>Veroriskejä: Verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai virheellisiin tulkintoihin liittyy veroriski. Veroriskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorotuksiin tai veroviranomaisten määräämiin sanktioihin, jotka puolestaan voivat johtaa taloudellisiin menetyksiin.</p> <p>Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Tietyillä työntekijöillä on erityisen tärkeää osaamista ja asiakassuhteita, jonka vuoksi he ovat siten avainasemassa Pohjolan kilpailukyvyn säilyttämisen ja kehittämisen kannalta.</p> <p>OP RYHMÄN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ</p> <p>Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat strateginen riski, luottoriski ja likviditeettiriski sekä markkinariskit, joista jälkimmäisistä merkittävimpiä ovat korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Myös vakuutusriskit, operatiiviset ja compliance -riskit sekä keskittymäriskit ovat merkittäviä finanssiryhmän liiketoiminnassa.</p> <p>Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: Yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen Suomessa tai kansainvälisesti voisi vaikuttaa epäedullisesti OP Ryhmän liiketoiminnan kannattavuuteen ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Pankkitoimintaan liittyviä luottoriskejä: Luottoriskillä tarkoitetaan vastapuoliriskiä eli riskiä tappioista, jotka johtuvat siitä, etteivät sopimosapuolet kykene suoriutumaan sovitusta velvoitteistaan.</p> <p>Raha-, valuutta- ja pääomamarkkinoiden hinta- ja kurssikehitys: OP Ryhmän pankkitoiminnan markkinariskeistä merkittävät ovat korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen ja luottospredin muutoksen vaikutus likviditeettireservin arvoon. Vakuutustoiminnan markkinariskien arvioinnissa keskeisimpiä ovat sijoitukseen liittyvät markkinariskit sekä vakuutusvelkaan liittyvät markkinariskit, joista tärkein on korkoriski. Taloudellisten tai markkinaolosuhteiden muutoksia ja niiden kokonaisvaikutuksia OP Ryhmän liiketoimintaan ja sen tuloksiin on vaikea ennustaa.</p> <p>Maksuvalmius ja varainhankinta: OP Ryhmän sisäisen työnjaon mukaan Pohjo-la Pankki Oyj turvaa OP Ryhmän keskuspankkina OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen maksuvalmiuden sekä hoitaa tukkuvarainhankinnan. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että ryhmä tai siihen kuuluva yhteisö ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista tai vakuus-tarpeista ilman vaikutuksia liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.</p> <p>Systemiriski: Yksittäisen rahoituslaitoksen ongelmat voivat muodostua useamman pankin tai koko rahoitusjärjestelmän ongelmiksi, johtuen muun muassa rahoituslaitosten keskinäisistä vastuista ja riskeistä, kaupankäynnistä sekä kauppohen-selvityksestä.</p> <p>Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskitekijöitä: OP Ryhmän liiketoiminnon edellyttävät kykyä käsitellä suuria määriä transaktioita tehokkaasti ja huolellisesti. Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia.</p> <p>Kilpailu: Rahoitus- ja vakuutustoimialalla kilpailu on erittäin voimakasta kaikilla</p>
--	--

	<p>OP Ryhmän liiketoiminta-alueilla, mikä saattaa vaikuttaa haitallisesti liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Vakavaraisuus: OP Ryhmän ja sen yksittäisen yhteisön tulee kulloinkin soveltuvien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset sekä riskien ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset. OP Ryhmän pääomarakenne ja vakavaraisuussuhde voivat vaikuttaa Pohjolan ja OP Ryhmän luottoluokituksiin sekä varainhankinnan saatavuuteen ja kustannuksiin.</p> <p>Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä vakuutusriskejä: OP Ryhmässä vahinkovakuutusliiketoiminta on keskitetty Pohjola-konserniin. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyden arviointiin.</p> <p>Henki- ja eläkevakuutustoimintaan liittyviä vakuutusriskejä: Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät kuolevuuteen, jäljellä olevan eliniän odotteeseen (ts. pitkäikäisyyteen), työkyvyttömyyteen, asiakaskäyttäytymiseen ja liikekuluihin. Nämä tekijät ovat vakuutusriskin määräytymisessä keskeisiä, koska vakuutusmaksut ja vakuutusvelan määrä perustuvat näistä tehtyihin oletuksiin.</p> <p>Vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitustoiminnan riskit: Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä. Sijoitustoiminnan riskit voivat olla vastapuoli- tai markkinariskejä tai operatiivisia riskejä. Korkotason nousu alentaa kiinteäkorkoisten arvopapereiden markkina-arvoja. Jos korkotaso laskee, kiinteäkorkoisista arvopapereista tulevaisuudessa saatavat uudelleensijoitustuotot laskevat. Osakekurssien ja kiinteistöjen hintojen lasku ja muutokset valuuttakursseissa voivat laskea vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitusten arvoa ja niiden tuottoa.</p> <p>Strategiaan ja yrityskauppoihin liittyviä riskejä: Vaikka OP Ryhmä on edistynyt pankki- ja vahinkovakuutustoimintojen integroinnissa ja kasvattanut jatkuvasti asiakas- ja markkinaosuuttaan, ei voi olla varmuutta siitä, että se pystyy hyödyntämään liiketoimintojen integroimisen ja keskittämistuohjelman tuottamat edut siten, että se tulevaisuudessa voi menestyksekkäästi myydä tuotteitaan ja palveluitaan asiakaskunnalleen. Jos OP Ryhmä ei onnistuisi toteuttamaan strategiaansa menestyksekkäästi, sillä voisi olla olennaisen haitallinen vaikutus ryhmän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Ostotarjoukseen liittyviä riskejä: Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi OP Osuuskunnan tekemän ostotarjouksen mukaisesti rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varallisuudenhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Varainhoidon osalta siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2015 aikana.</p> <p>Ostotarjouksen jälkeisten järjestelyjen arvioidaan vuositasolla tuovan OP Ryhmälle synergiaetuja noin 50 miljoonaa euroa, joista kulusynergioita arvioidaan olevan noin 20 miljoonaa euroa ja tuottosynergioita noin 30 miljoonaa euroa. Ei kuitenkaan voi olla varmuutta siitä, että rakennejärjestelyt onnistuvat OP Osuuskunnan odotusten mukaisesti ja että odotetut integraatio- ja synergiatavoitteet toteutuvat.</p> <p>Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä</p> <p>Sääntelyyn liittyviä riskejä ja oikeudellisia riskejä: OP Ryhmä toimii voimakkaasti säännellyillä toimialoilla ja sen toimintaa koskee laaja valvonta- ja sääntelyjärjestelmä (mukaan lukien erityisesti sääntely Suomessa ja Euroopan unionissa).</p> <p>Veroriskejä: Veroriski liittyy verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai</p>
--	--

		<p>virheellisiin tulkintoihin, ja riskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorotuksiin tai taloudellisiin menetyksiin.</p> <p>Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Jotta OP Ryhmä säilyisi kilpailukykyisenä ja kykenisi toteuttamaan strategiaansa, siihen kuuluvien yksittäisten yhteisöjen on palkattava ja pidettävä palveluksessaan pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä kaikilla liiketoiminta-alueilla.</p>
D.3.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä arvopapereille ominaisista riskeistä	<p>Lainoihin liittyvät yleiset riskit</p> <p>Liikkeeseenlaskijariski: Pohjola ei aseta Ohjelmaesitteen puitteissa liikkeeseen laskettaville joukkovelkakirjalainoille vakuutta. Mikäli Pohjola julistettaisiin laina-aikana maksukyvyttömäksi, sijoittajien Lainaan perustuvilla saatavilla ei ole etuoikeutta, vaan niillä on sama etuoikeus kuin Pohjolan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla ja siten voi olla olemassa riski siitä, että sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman osittain tai kokonaan.</p> <p>Markkinariski: Markkinariskillä tarkoitetaan Lainan markkina-arvoon ja/tai lopulliseen tuoton määräytymiseen vaikuttaviin tekijöihin liittyvää riskiä. Sijoittajan tulee arvioida tuoton saamiseen liittyvää markkinariskiä suhteessa omiin tavoitteisiinsa sijoituksen tuotosta ja riskin sietämisestä tai esimerkiksi verrata Lainan arvioitua tuottoa vaihtoehtoisesta sijoituksesta saatavaan tuottoon.</p> <p>Tuottoriski: Arvopaperimarkkinoilla sijoittamiseen liittyy aina riskejä, eikä arvopaperien historiallinen kehitys ole koskaan tae tulevasta tuotosta. Sijoittaja vastaa itse omien sijoituspäätöksensä taloudellisista seuraamuksista.</p> <p>Tuotteen rakenteeseen liittyvät riskit: Lainaehtojen (laskentasääntöjen) monimutkaisuus voi johtaa siihen, että sijoittajan on hankalaa tai jopa mahdotonta verrata eri Lainoja keskenään tai verrata niitä muihin vaihtoehtoisin sijoituskohteisiin.</p> <p>Ylikurssiriski: Mikäli Lainaa merkitään tai maksetaan ylikurssiin (emissiokurssi yli 100 %), tarkoittaa tämä sitä, että sijoittaja maksaa Lainan nimellisarvoa suuremman rahasumman. Maksettua ylikurssia ei palauteta sijoittajalle.</p> <p>Korkoriski: Yleinen korkotason nousu laskee Lainan jälkimarkkina-arvoa. Lisäksi jäljellä olevan laina-ajan pituudella on vaikutusta siihen, kuinka suuri vaikutus korkotason muutoksilla on Lainan jälkimarkkina-arvoon.</p> <p>Jälkimarkkinariski: On mahdollista, ettei Lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa ja mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen Lainan eräpäivää, voi velkakirjan senhetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi, mikä vaikuttaa Lainasta saatavaan lopulliseen tuottoon.</p> <p>Ennenaikainen takaisinmaksu:</p> <p>Liikkeeseenlaskijalla on Lainakohtaisissa ehdoissa mainituin tavoin oikeus vaatia Lainan ennenaikaista takaisinmaksua ilman erityistä syytä tai tapahtumaa. Liikkeeseenlaskija maksaa tällöin takaisin nimellisarvon kokonaisuudessaan. Takaisinmaksettavalle pääomalle ei kerry korkoa/Hyvitystä takaisinmaksupäivän jälkeiseltä ajalta. Liikkeeseenlaskija maksaa Arvo-osuuden omistajille mahdollisen Laskenta-asiamiehen hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän Lainan päättämishetken markkina-arvoisen tuoton, joka voi olla nolla. Lisäksi sijoittaja menettää mahdollisesti maksamansa ylikurssin.</p> <p>Jos Laina maksetaan ennenaikaisesti takaisin ennen sovittua takaisinmaksupäivää</p>

	<p>Suojausinstrumenttiin kohdistuneen lainmuutoksen, Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvan kulujen kasvun tai Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön vuoksi, Liikkeeseenlaskija maksaa sijoittajille Liikkeeseenlaskijan hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän Lainalla Suojausinstrumentin muutoshetkellä olevan markkina-arvon, joka voi olla yli tai alle Lainan nimellisarvon. Liikkeeseenlaskijalla on myös Lainakohtaisissa Ehdossa mainituin tavoin oikeus vaatia Lainan ennen aikaista takaisinmaksua, jolloin sijoittaja ei välttämättä saa Lainalle alkuperäistä tuottoa tai nimellisarvoa takaisin kokonaisuudessaan.</p> <p>Laskenta-asiamiehen tekemät muutokset: Liikkeeseenlaskija saattaa joutua tekemään markkinahäiriön seurauksena muutoksia Lainan ehtoihin, jotta Lainan tuotto voidaan määritellä, tai laskemaan Hyvityksen ennen muutosta voimassa olleiden arvojen perusteella. Jos lainaehtojen muutoksilla ei Laskenta-asiamiehen arvion mukaan saada aikaiseksi kohtuullista tulosta, joka kuvastaa markkinahäiriötä edeltävää tilannetta, Laskenta-asiamiehellä on oikeus korvata Kohde-etuus yhdellä tai useammalla uudella korvaavalla Kohde-etuudella.</p> <p>Mahdollinen eturistiriitatilanne Laskenta-asiamiehen suorittamissa toimenpiteissä: Pohjola Pankilla Laskenta-asiamiehen roolissa on oikeus tehdä harkintansa mukaisia toimenpiteitä, jotka voivat liittyä esim. Kohde-etuuden arvonmäärittelyyn, Kohde-etuuden korvaamiseen ja tuoton laskennan korjaamiseen. Laskenta-asiamiehen tekemät ja Ohjelmaesitteen mahdollistamat toimenpiteet perustuvat yleiseen markkinakäytäntöön. On mahdollista, että sijoittajan on vaikea hahmottaa Laskenta-asiamiehen harkintansa mukaan tekemien toimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia.</p> <p>On myös huomioitava, että Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaskijan asemaan, mikä saattaa joissakin tilanteissa aiheuttaa eturistiriitatilanteen. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeeseenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään. Mahdollisissa eturistiritilanteissa Pohjola Pankki toimii hyvän tavan mukaisesti.</p> <p>Liikkeeseenlaskun peruuttaminen: Liikkeeseenlaskijalla voi Lainakohtaisten ehtojen mukaan olla oikeus peruuttaa liikkeeseenlasku markkinatilanteen muuttuessa, merkintävilkkauksen jäädessä alhaiseksi tai jos tapahtuu jotain sellaista, joka Liikkeeseenlaskijan harkinnan mukaan voi vaarantaa järjestelyn onnistumisen.</p> <p>Suojausriski: Liikkeeseenlaskija tai suojausvastapuoli voi liikkeeseenlaskupäivänä tai sitä ennen suojautua markkinariskiltä. Markkinariskiltä suojautuminen voi vaikuttaa kohde-etuuden hintaan ja asiakkaan saamaan tuottoon.</p> <p>Likviditeettiriski: Jos kyseessä on hyvin monimutkainen tuote tai markkinaolosuhteet ovat poikkeukselliset, Lainaa voi olla vaikeaa tai mahdotonta myydä.</p> <p>Liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisumenettely: Lainoihin liittyy riski siitä, että Liikkeeseenlaskijan vakavien taloudellisten vaikeuksien johdosta mahdollisesti aloitettavassa kriisinratkaisumenettelyssä Lainat saattavat joutua alaskirjauksen tai osakkeiksi muunnon kohteeksi, ja yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu ja mahdollisuus tukitoimiin ei mahdollisesti koske velkasitoumuksia, jotka muunnettaisiin osakkeiksi kriisinratkaisumenettelyssä. Tällöin Lainan arvo-osuuden omistajalla on riski Lainaan sijoitetun pääoman menettämisestä osittain tai kokonaan.</p> <p><i>Lainoihin liittyvät erityiset riskit</i></p>
--	--

		<p>Erityinen markkinariski liittyen Osakesidonnaiseen Lainaan</p> <p>Sijoittajalle maksettava Hyvitys määräytyy Kohde-etuuden arvonmuutoksen perusteella. Maksettavan hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi tuottokerroin. Sijoittajan on huomioitava, että Hyvityksen laskenta perustuu laskennalliseen pääomaan. Sijoittajan on huomioitava, että Hyvityksen määrä on rajattu enimmäistuottoon, jolloin Lainan tuotto ei suoraan seuraa Kohde-etuuden arvonkehitystä.</p> <p>Osakesidonnaiseen lainaan liittyy riski markkinahäiriön tapahtumisesta. Laina-ehdoin voidaan tehdä myös lainaehtojen korjauksia osakkeeseen liittyvän järjestelyn tai toimenpiteen vuoksi. Mikäli lainaehtojen korjaukset eivät johda taloudellisesti järkevään tai kohtuulliseen lopputulokseen, joka kuvastaa osakkeeseen liittyvää järjestelyä tai toimenpidettä edeltävää tilannetta, Liikkeeseenlaskija maksaa Lainan ennaikaisesti takaisin.</p>
D.6.	Varoitus	Lainan tuottorakenne on monimutkainen ja on mahdollista, että Kohde-etuuden kehitys on sellainen, että sijoittaja menettää mahdollisen tuoton kokonaan tai osittain.

Jakso E - Tarjous		
E.2.b.	Varojen käyttö	Liikkeeseenlaskut ovat osa Pankin varainhankintaa.
E.3.	Kuvaus tarjousehdoista	<p>Liikkeeseenlaskupäivä: 27.4.2016</p> <p>Merkintäaika: 14.3.2016 – 22.4.2016</p> <p>Merkintäpaikka: Merkintäpaikkoina toimivat OP Osuuskunnan jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit sekä Pohjola Pankki Oyj:n Pohjola Markets. Merkintäpaikkana toimivat myös OP Ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla osuuspankin verkkopalvelusopimus.</p> <p>Liikkeeseenlaskun luonne: Yksittäinen laina</p> <p>Lainan pääoma: 6.591.000 euroa</p> <p>Velkakirjan nimellisarvo ja yksikkökoko: 1.000 euroa</p> <p>Velkakirjojen määrä: 6.591</p> <p>Vähimmäismerkintä: 1.000 euroa</p> <p>Merkintäkurssi: Vaihtuva, noin 115. Enintään 115.</p> <p>Merkintöjen maksuaika: Kokonaisuudessaan merkittäessä</p> <p>Päätökset ja valtuudet, jonka nojalla Laina lasketaan liikkeelle: Päätökset ja valtuudet, jonka nojalla Laina lasketaan liikkeelle: Pohjolan hallituksen 23.12.2015 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 7.3.2016.</p> <p>Menettely lainan yli- ja alimerkintätilanteessa, liikkeeseenlaskun keskeyttäminen, peruuttaminen, merkintäajan pidentäminen: Liikkeeseenlaskijalla on oikeus osittain tai kokonaisuudessaan hyväksyä tai hylätä sijoittajien tekemät merkinnät.</p> <p>Pohjola voi päättää mahdollisista merkintöjen pienentämisistä, Lainan määrän korottamisesta tai alentamisesta, merkintäajan jatkamisesta tai Lainan merkinnän</p>

		<p>keskeyttämisestä. Merkintää ei voida kuitenkaan keskeyttää ensimmäisen päivän aikana.</p> <p>Merkintäsitoumukset: Ei</p>
E.4.	<p>Kuvaus kaikista liikkeeseenlaskuun /tarjoukseen liittyvistä olennaisista intresseistä, mukaan lukien eturistiriidat</p>	<p>Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho, on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaskijan asemaan, joka saattaa joissakin tilanteissa aiheuttaa eturistiriitatilanteen esimerkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeeseenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään.</p> <p>Mahdollisissa eturistiriitatilanteissa Pohjola toimii hyvän tavan mukaisesti.</p>
E.7.	<p>Arvioidut kustannukset, jotka liikkeeseenlaskija tai tarjoaja veloittaa sijoittajalta</p>	<p>Arvo-osuuksien säilytyksestä veloitetaan kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukainen säilytyspalkkio.</p> <p>Tehdystä merkinnästä ei veloiteta merkintäpalkkiota.</p> <p>Edellä mainittujen kulujen lisäksi sijoittajilta ei peritä merkinnän yhteydessä muita kuluja.</p>